

STAJALIŠTE VIJEĆA (EU) br. 5/2014 U PRVOM ČITANJU

s ciljem donošenja Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 428/2009 o uspostavljanju režima Zajednice za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnomo namjenom

Usvojilo Vijeće 3. ožujka 2014.

(2014/C 100/02)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽¹⁾,

budući da:

- (1) Uredbom Vijeća (EZ) br. 428/2009 ⁽²⁾ zahtijeva se da roba s dvojnomo namjenom podliježe učinkovitoj kontroli pri izvozu iz Unije ili pri provožu kroz Uniju ili pri isporuci u treću zemlju kao posljedica brokerskih usluga koje je pružio broker s boravištem ili poslovnim nastanom u Uniji.
- (2) Kako bi se državama članicama i Uniji omogućilo da ispunjavaju svoje međunarodne obveze, Prilog I. Uredbi (EZ) br. 428/2009 sadrži zajednički popis robe s dvojnomo namjenom koja podliježe kontroli u Uniji. Odluke o robi koja podliježe kontroli donose se u okviru Australske skupine, Režima nadzora raketne tehnologije, Skupine nuklearnih dobavljača, Wassenaarskog sporazuma i Konvencije o kemijskom oružju.
- (3) Uredbom (EZ) br. 428/2009 predviđeno je da se popis robe s dvojnomo namjenom naveden u Prilogu I. toj uredbi treba ažurirati u skladu s odgovarajućim dužnostima i obvezama, te svakom njihovom izmjenom, koje su države članice prihvatile kao članice međunarodnih režima o neširenju oružja i aranžmana za kontrolu izvoza ili ratifikacijom odgovarajućih međunarodnih ugovora.
- (4) Popis robe s dvojnomo namjenom naveden u Prilogu I. Uredbi br. 428/2009 treba redovito ažurirati kako bi se osigurala potpuna usklađenost s međunarodnim sigurnosnim obvezama, jamčila transparentnost i održavala konkurentnost izvoznika. Kašnjenje s ažuriranjem tog popisa robe s dvojnomo namjenom može imati nepovoljan utjecaj na sigurnost i na međunarodne napore za suzbijanje širenja oružja, kao i na uspješnost gospodarskih djelatnosti od strane izvoznika u Uniji. Istovremeno, zbog tehničke prirode izmjena i činjenice da te izmjene trebaju biti u skladu s odlukama koje se donose u međunarodnim režimima za kontrolu izvoza, trebalo bi primjenjivati ubrzan postupak kako bi potrebna ažuriranja stupila na snagu u Uniji.
- (5) Uredbom (EZ) br. 428/2009 uvode se opća odobrenja Unije za izvoz kao jedna od četiriju vrsta odobrenja za izvoz koje su na raspolaganju na temelju te uredbe. Opća odobrenja Unije za izvoz dozvoljavaju izvoznicima s poslovnim nastanom u Uniji da izvoze određenu robu u određena odredišta podložno ispunjenju uvjeta tih dozvola.

⁽¹⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 23. listopada 2012. (SL C 68 E, 7.3.2011., str. 112.) i stajalište Vijeća u prvom čitanju od 3. ožujka 2014. Stajalište Europskog parlamenta od ... (i odluka Vijeća od ...).

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 428/2009 od 5. svibnja 2009. o uspostavljanju režima Zajednice za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnomo namjenom (SL L 134, 29.5.2009., str. 1.).

- (6) U Prilogu II. Uredbi (EZ) br. 428/2009 navode se opća odobrenja Unije za izvoz koja su trenutačno na snazi u Uniji. S obzirom na prirodu takvih općih odobrenja Unije za izvoz, možda će trebati ukloniti određena odredišta iz područja primjene tih dozvola, posebno ako se u izmijenjenim okolnostima pokaže da pojednostavljene izvozne transakcije više ne bi trebale biti dozvoljene na temelju općeg odobrenja Unije za izvoz za pojedino odredište. Takvo uklanjanje odredišta iz područja primjene općeg odobrenja Unije za izvoz ne bi trebalo sprečavati izvoznika da podnese zahtjev za drugu vrstu odobrenja za izvoz u okviru odgovarajućih odredaba Uredbe (EZ) br. 428/2009.
- (7) Kako bi se osiguralo redovito i pravodobno ažuriranje zajedničkog popisa robe s dvojnog namjenom u skladu s dužnostima i obvezama koje su preuzele države članice u okviru međunarodnih režima za kontrolu izvoza, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) u vezi s izmjenom Priloga I. Uredbi (EZ) br. 428/2009 unutar područja primjene članka 15. te uredbe. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući i ona na razini stručnjaka.
- (8) Kako bi se omogućio brz odgovor Unije na promjenu okolnosti u vezi s procjenom osjetljivosti izvoza u okviru općih odobrenja Unije za izvoz, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s izmjenom Priloga II. Uredbi (EZ) br. 428/2009 što se tiče uklanjanja odredišta iz područja primjene općih odobrenja Unije za izvoz. S obzirom na to da bi takve izmjene trebalo provesti samo uslijed povećanja u procjeni rizika za određeni izvoz te da bi kontinuirana upotreba općih odobrenja Unije za izvoz za taj izvoz mogla nepovoljno utjecati na sigurnost Unije i njezinih država članica, Komisija može primijeniti hitni postupak.
- (9) Prilikom pripreme i izrade delegiranih akata, Komisija bi trebala osigurati da se relevantni dokumenti Europskom parlamentu i Vijeću šalju istodobno, na vrijeme i na primjeren način.
- (10) Uredbu (EZ) br. 428/2009 stoga bi trebalo izmijeniti na odgovarajući način,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Uredba (EZ) br. 428/2009 mijenja se kako slijedi:

1. U članku 9. stavku 1. dodaju se sljedeći stavci:

„Kako bi se osiguralo da su općim odobrenjima Unije za izvoz navedenima u prilogima od II.a do II.f obuhvaćene samo transakcije niskog rizika, Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 23.a radi uklanjanja odredišta iz područja primjene tih općih odobrenja Unije za izvoz ako se za takva odredišta uvede embargo na oružje kako je navedeno u članku 4. stavku 2.

Kada, u slučaju takvih embarga na oružje, krajnje hitni razlozi zahtijevaju uklanjanje pojedinih odredišta iz područja primjene općeg odobrenja Unije za izvoz, na delegirane akte donesene na temelju ovog stavka primjenjuje se postupak predviđen u članku 23.b.”

2. U članku 15. dodaje se sljedeći stavak:

„3. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 23.a u vezi s ažuriranjem popisa robe s dvojnog namjenom navedenog u Prilogu I. Ažuriranje Priloga I. provodi se unutar područja primjene navedenog u stavku 1. ovog članka. Kada se ažuriranje Priloga I. tiče robe s dvojnog namjenom koja je također navedena u prilogima od II.a do II.g ili u Prilogu IV., ti se prilozimi mijenjaju na odgovarajući način.”

3. Umeću se sljedeći članci:

„Članak 23.a

1. Ovlašt za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlašt za donošenje delegiranih akata iz članka 9. stavka 1. i članka 15. stavka 3. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od ... (*). Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlašt najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlašt automatski se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlašt iz članka 9. stavka 1. i članka 15. stavka 3. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlašt koje je u njoj navedeno. Opoziv proizvodi učinke dan nakon objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
5. Delegirani akt donesen na temelju članka 9. stavka 1. i članka 15. stavka 3. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne ulože nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 23.b

1. Delegirani akti doneseni na temelju ovog članka odmah stupaju na snagu i primjenjuju se ako nije uložena nikakav prigovor u skladu sa stavkom 2. U priopćenju Europskom parlamentu i Vijeću o delegiranom aktu navode se razlozi korištenja hitnog postupka.
2. Europski parlament ili Vijeće mogu uložiti prigovor na neki delegirani akt u skladu s postupkom iz članka 23.a stavka 5. U takvom slučaju Komisija dotični akt stavlja izvan snage odmah nakon što je Europski parlament ili Vijeće obavijestilo o svojoj odluci o ulaganju prigovora.”

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u ...

Za Europski parlament
Predsjednik

...

Za Vijeće
Predsjednik

...

(*) Datum stupanja na snagu ove Uredbe.

OBRAZLOŽENJE VIJEĆA

I. UVOD

Komisija je Europskom parlamentu i Vijeću dostavila svoj prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 428/2009 o uspostavljanju režima Zajednice za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnog namjenom 7. studenoga 2011. ⁽¹⁾.

Europski parlament donio je svoje stajalište u prvom čitanju 23. listopada 2012. ⁽²⁾.

„Združeni zakon o trgovini”, o kojem se tada raspravljalo, sadržavao je i prijedloge povezane s delegiranim aktima koji su bili relevantni za ovaj prijedlog. Kako bi se osigurala dosljednost između tih uredbi i ovog prijedloga, dogovoreno je da se čeka ishod Združenog zakona o trgovini.

Kompromis o Združenom zakonu o trgovini ⁽³⁾ postignut je u lipnju 2013. Nakon toga vođeni su pregovori s ciljem da se o ovom prijedlogu postigne „rani sporazum u drugom čitanju” ⁽⁴⁾.

Tijekom zadnjeg neformalnog trijaloga održanog 17. prosinca 2013. suzakonodavci su postigli privremeni sporazum o kompromisnom paketu.

Odbor za međunarodnu trgovinu Europskog parlamenta (INTA) odobrio je ishod pregovora u sklopu trijaloga 21. siječnja 2014.

Dana 21. siječnja 2014. predsjednik INTA-e poslao je pismo predsjedništvu u kojemu navodi da će, ako Vijeće Parlamentu službeno dostavi svoje stajalište u obliku u kojemu je predstavljeno u Prilogu tom pismu, predsjednik INTA-e na plenarnom zasjedanju preporučiti da se stajalište Vijeća prihvati bez amandmana.

Na temelju toga Vijeće je 11. veljače 2014. (preko COREPER-a 29. siječnja 2014.) postiglo politički dogovor o prijedlogu ⁽⁵⁾.

Uzimajući u obzir gore navedeni dogovor te nakon pravne i lingvističke provjere, Vijeće je 3. ožujka 2014. donijelo svoje stajalište u prvom čitanju, u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom utvrđenim u članku 294. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

II. CILJ

Predloženom Uredbom želi se osigurati redovito i pravodobno ažuriranje, uz pomoć delegiranih akata Komisije, Unijina kontrolnog popisa robe s dvojnog namjenom u skladu s obvezama i odgovornostima koje su preuzele države članice u okviru međunarodnih režima za kontrolu izvoza.

Nadalje, kako bi se omogućio brz odgovor EU-a na promjenu okolnosti u vezi s procjenom osjetljivosti izvoza u okviru općih izvoznih dozvola EU-a, ona omogućuje uklanjanje odredišta iz područja primjene takvih dozvola ako se to pokaže potrebnim u određenim slučajevima kako bi se zajamčilo da budu obuhvaćene samo transakcije niskog rizika.

III. ANALIZA STAJALIŠTA VIJEĆA U PRVOM ČITANJU

Vijeće se složilo sa suštinom prijedloga što se tiče postupka ažuriranja kontrolnog popisa EU-a (Prilog I.) putem delegiranih akata. Izmjene su uvedene u vezi sa sljedećim glavnim pitanjima:

- Određeno je jasnije područje primjene kako bi se iz općih izvoznih dozvola EU-a delegiranim aktima uklonila odredišta, tj. ako se za ta odredišta uvede embargo na oružje,
- Razdoblje dodjele ovlasti delegiranja Komisiji određeno je na pet godina i može se prešutno obnoviti,
- U slučaju da se ažuriranje kontrolnih popisa EU-a (Prilog I.) odnosi na robu s dvojnog namjenom koja se također nalazi na popisu u nekim drugim priložima Uredbi, ti se prilozima trebaju izmijeniti na odgovarajući način.

⁽¹⁾ Dokument 16726/11.

⁽²⁾ Dokument 15611/12.

⁽³⁾ Dokument 13284/13.

⁽⁴⁾ Dokumenti 11454/13 i 12203/13.

⁽⁵⁾ Dokument 5480/14.

Osim toga, Europski parlament, Vijeće i Komisija u Zajedničkoj izjavi priznaju važnost stalnog poboljšavanja učinkovitosti i usklađenosti strateškog režima za kontrolu izvoza EU-a, čime se osigurava visoka razina sigurnosti i odgovarajuća transparentnost bez sprečavanja konkurentnosti i zakonite trgovine robom s dvojnog namjenom. Ovo će se pitanje i dalje razmatrati i u okviru tekućeg ocjenjivanja politike EU-a za kontrolu izvoza robe s dvojnog namjenom.

IV. ZAKLJUČAK

Stajalište Vijeća u prvom čitanju odražava kompromis postignut tijekom pregovora između Vijeća i Europskog parlamenta kao i uz pomoć Komisije. Taj je kompromis potvrđen kad je Vijeće postiglo politički sporazum 11. veljače 2014., preko COREPER-a 29. siječnja 2014.

Predsjednik Odbora za međunarodnu trgovinu (INTA) Europskog parlamenta 21. siječnja 2014. u pismu predsjedništvu naznačio je da će on, ako Vijeće formalno predstavi svoje stajalište Parlamentu u obliku sadržanom u prilogima tom pismu, na plenarnoj sjednici predložiti usvajanje stajališta Vijeća bez amandmana, podložno pravno-lingvističkoj provjeri, u drugom čitanju Parlamenta.

Zajednička izjava Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o pregledu sustava kontrole izvoza robe s dvojnog namjenom

Europski parlament, Vijeće i Komisija svjesni su važnosti stalnog poboljšavanja učinkovitosti i usklađenosti režima za kontrolu strateških izvoznih proizvoda EU-a, čime se osigurava visoka razina sigurnosti i odgovarajuća transparentnost bez narušavanja konkurentnosti i zakonite trgovine robom s dvojnog namjenom.

Te tri institucije smatraju da je potrebna modernizacija i daljnje usklađivanje sustava kako bi se držalo korak s novim prijetnjama i brzim tehnološkim promjenama, kako bi se smanjilo narušavanje, stvorilo istinsko zajedničko tržište za robu s dvojnog namjenom (jedinствeni i ravnopravni uvjeti za izvoznike) te kako bi se i dalje pružao model za kontrolu izvoza trećim zemljama.

U tu svrhu važno je pojednostaviti proces za ažuriranje kontrolnih popisa (Prilozi Uredbi); ojačati procjenu rizika i razmjenu informacija, razviti poboljšane industrijske norme, te smanjiti razlike u provedbi.

Europski parlament, Vijeće i Komisija priznaju probleme u odnosu na izvoz određenih informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT) koje se mogu upotrijebiti u vezi s kršenjima ljudskih prava, kao i narušiti sigurnost EU-a, osobito za tehnologije koje se upotrebljavaju za masovni nadzor, nadgledanje, slijeđenje, praćenje i cenzuriranje, kao i za ranjivosti softvera.

U tom smislu pokrenuta su stručna savjetovanja, uključujući ona u okviru EU-ovih posjeta kolega u vezi s robom s dvojnog namjenom, Koordinacijske skupine za robu s dvojnog namjenom i režime za kontrolu izvoza, te se i dalje provode aktivnosti kako bi se riješilo hitne situacije pomoću sankcija (u skladu s člankom 215. UFEU-a) ili nacionalnih mjera. Pojačat će se i naponi za promicanje multilateralnih sporazuma u kontekstu režima za kontrolu izvoza, te će se istražiti mogućnosti za rješavanje tog pitanja u kontekstu tekućeg pregleda politike EU-a za kontrolu izvoza robe s dvojnog namjenom i pripreme komunikacije Komisije. U tom su se kontekstu te tri institucije osvrnule na sporazum država sudionica Wassenaarskog sporazuma od 4. prosinca 2013. kojim se usvajaju kontrole nad složenim nadzornim alatima koji omogućuju neovlašteni pristup računalnim sustavima i nad sustavima nadzora IP-mreže.

Europski parlament, Vijeće i Komisija također se obvezuju da će dodatno razviti postojeći sveobuhvatni mehanizam za robu s dvojnog namjenom koji nije obuhvaćen Prilogom I. Uredbi, kako bi se dodatno poboljšali sustav kontrole izvoza i njegova primjena unutar jedinstvenog europskog tržišta.

Izjava Komisije o delegiranim aktima

U kontekstu ove Uredbe Komisija podsjeća na svoju obvezu iz stavka 15. Okvirnog sporazuma o odnosima između Europskog parlamenta i Europske komisije tj. obvezu pružanja Parlamentu potpunih informacija i sve raspoložive dokumentacije o svojim sastancima s nacionalnim stručnjacima u okviru svojeg rada na pripremi delegiranih akata.

Izjava Komisije o ažuriranju Uredbe

Kako bi osigurala integriraniji, učinkovitiji i dosljedniji europski pristup kretanju (izvoz, prijenos, brokering i provoz) strateške robe, Komisija će podnijeti novi prijedlog za ažuriranje Uredbe u što je moguće kraćem roku.
